

TEMEL YATIRIM RİSKLERİ VE RİSKLERİN ÖLÇÜMÜ

Yatırımcılar Fon'a yatırım yapmadan önce Fon'la ilgili temel yatırım risklerini değerlendirmelidirler. Fon'un maruz kalabileceği temel risklerden kaynaklanabilecek değişimler sonucunda Fon birim pay fiyatındaki olası düşüşlere bağlı olarak yatırımlarının değerinin başlangıç değerinin altına düşebileceğini yatırımcılar göz önünde bulundurmalıdır.

1.Fonun Maruz Kalabileceği Riskler

1) Piyasa Riski: Piyasa riski ile borçlanmayı temsil eden finansal araçların, diğer menkul kıymetlerin, döviz ve dövizde endeksli finansal araçlara dayalı türev sözleşmelere ilişkin taşınan pozisyonların değerinde, faiz oranları, ortaklık payı fiyatları ve döviz kurlarındaki dalgalanmalar nedeniyle meydana gelebilecek zarar riski ifade edilmektedir. Söz konusu risklerin detaylarına aşağıda yer verilmektedir:

a- Faiz Oranı Riski: Fon portföyüne faize dayalı varlıkların (borçlanma aracı, ters repo vb) dahil edilmesi halinde, söz konusu varlıkların değerinde piyasalarda yaşanabilecek faiz oranları değişimleri nedeniyle oluşan riski ifade eder.

b- Kur Riski: Fon portföyüne yabancı para cinsinden varlıkların dahil edilmesi halinde, döviz kurlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle Fon'un maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

c- Ortaklık Payı Fiyat Riski: Fon portföyüne ortaklık payı dahil edilmesi halinde, Fon portföyünde bulunan ortaklık paylarının fiyatlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle portföyün maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

d-Kıymetli Madenler Riski: Fon portföyüne altın ve diğer kıymetli madenler dahil edilmesi halinde bu varlıkların fiyatlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle Fon'un maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

e-Endeks Riski: Dayanak varlık olarak kullanılan endekslerin değerlerinde veya yapısında oluşabilecek değişiklikler nedeniyle maruz kalınan zarar olasılığıdır.

f- Emtiaya Dayalı Türev Araçlar Riski: Fon portföyüne emtiaya dayalı türev araçların dahil edilmesi halinde, söz konusu emtia değerlerinde yaşanabilecek değişimler nedeniyle oluşan riski ifade eder.

g-Kar Payı Oranı Riski: Fon portföyüne kira sertifikası, katılma hesabı gibi kâra katılım olanağı sağlayan katılım finans ürünlerinin dahil edilmesi halinde, söz konusu yatırımların getiri oranlarındaki değişimler nedeniyle maruz kalınabilecek zarar olasılığını ifade eder.

h- Kira Sertifikası Fiyat Riski: Fon portföyüne kira sertifikası dahil edilmesi halinde, kira sertifikalarının fiyatlarında meydana gelebilecek değişiklikler nedeniyle portföyün maruz kalacağı zarar olasılığını ifade etmektedir.

2) Karşı Taraf Riski: Karşı tarafın sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmek istememesi ve/veya yerine getirememesi veya takas işlemlerinde ortaya çıkan aksaklıklar sonucunda ödemenin yapılamaması riskini ifade etmektedir.

3) Likidite Riski: Fon portföyünde bulunan finansal varlıkların istenildiği anda piyasa fiyatından nakde dönüştürülebilmesi halinde ortaya çıkan zarar olasılığıdır.

4) Kaldıraç Yaratıcı İşlem Riski: Fon portföyüne türev araç (vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri), saklı türev araç, swap sözleşmesi, varant, sertifika dahil edilmesi, ileri valörlü tahvil/bono ve altın alım işlemlerinde ve diğer herhangi bir yöntemle kaldıraç yaratan benzeri işlemlerde bulunulması halinde, başlangıç yatırımı ile başlangıç yatırımının üzerinde pozisyon alınması sebebi ile fonun başlangıç yatırımından daha yüksek zarar kaydedebilme olasılığı kaldıraç riskini ifade eder.

5) Operasyonel Risk: Operasyonel risk, fonun operasyonel süreçlerindeki aksamalar sonucunda zarar oluşması olasılığını ifade eder. Operasyonel riskin kaynakları arasında kullanılan sistemlerin yetersizliği, başarısız yönetim, personelin hatalı ya da hileli işlemleri gibi kurum içi etkenlerin yanı sıra doğal afetler, rekabet koşulları, politik rejim değişikliği gibi kurum dışı etkenler de olabilir.

6) Yoğunlaşma Riski: Belli bir varlığa ve/veya vadeye yoğun yatırım yapılması sonucu fonun bu varlığın ve vadenin içerdiği risklere maruz kalmasıdır.

7) Korelasyon Riski: Farklı finansal varlıkların piyasa koşulları altında belirli bir zaman dilimi içerisinde aynı anda değer kazanması ya da kaybetmesine paralel olarak, en az iki farklı finansal varlığın birbirleri ile olan pozitif veya negatif yönlü ilişkileri nedeniyle doğabilecek zarar ihtimalini ifade eder.

8) Yasal Risk: Fonun halka arz edildiği/katılma paylarının satıldığı dönemden sonra mevzuatta ve düzenleyici otoritelerin düzenlemelerinde meydana gelebilecek değişikliklerden olumsuz etkilenmesi riskidir.

9) İhraççı Riski: Fon portföyüne alınan varlıkların ihraççısının yükümlülüklerini kısmen veya tamamen zamanında yerine getirememesi nedeniyle doğabilecek zarar ihtimalini ifade eder.

10) Teminat Riski: türev araçlarla alınan pozisyonlara güvence olarak sunulan teminatın, zorunlu durumlarda nakde çevrildiğinde piyasa değerinin beklenen pozisyon değerini karşılayamaması riskidir. Ayrıca, teminatın yapısında veya niteliğinde doğabilecek olumsuzluklar da bu risk kapsamındadır.

11) Etik Risk: Dolandırıcılık, suistimal, zimmete para geçirme, hırsızlık gibi nedenler ile Fon'u zarara uğratabilecek kasıtlı eylemler ya da Kurucu' nun itibarını olumsuz etkileyecek suçların (örneğin, kara para aklanması) işlenmesi riskidir.

12) Opsiyon Duyarlılık Riski: Opsiyon portföylerinde risk duyarlılıkları arasında, işleme konu olan spot finansal ürün fiyat değişiminde çok farklı miktarda risk duyarlılık değişimleri yaşanabilmektedir. Delta; opsiyonun yazıldığı ilgili finansal varlığın fiyatındaki bir birim değişiminin opsiyon priminde oluşturduğu değişimi göstermektedir. Gamma; opsiyonun ilgili olduğu varlığın fiyatındaki değişimin opsiyonun deltasında meydana getirdiği değişimi ölçmektedir. Vega; opsiyonun dayanak varlığının fiyat dalgalanmasındaki birim değişimin opsiyon priminde oluşturduğu değişimdir. Theta; risk ölçümlerinde büyük önem taşıyan zaman faktörünü ifade eden gösterge olup, opsiyon fiyatının vadeye göre değişiminin ölçüsüdür. Rho ise faiz oranlarındaki yüzdesel değişimin opsiyon fiyatında oluşturduğu değişimin ölçüsüdür.

13) Baz Riski: Vadeli işlem kontratlarının cari değeri ile konu olan ilgili finansal enstrüman spot fiyatının aldığı değer arasındaki fiyat farklılığı değişimini ifade etmektedir. Sözleşmede belirlenen vade sonunda vadeli fiyat ile spot fiyat birbirine eşit olmaktadır. Ancak fon portföyü içerisinde yer alan ilgili vadeli finansal enstrümanlarda işlem yapılan tarih ile vade sonu arasında geçen zaman içerisinde vadeli fiyat ile spot fiyat teorik fiyatlamadan farklı olabilmektedir. Dolayısı ile burada Baz Değer'in sözleşme vadesi boyunca göstereceği değişim riskini ifade etmektedir.

14)Kaldıraç Riski: Kaldıraç oranının bu izahnamede belirlenen maksimum sınırı aşması veya limit içerisinde yüksek borçluluk seviyesinde bulunulması nedeniyle fon net aktif değerinde olası kayıpların yaşanması durumunu ifade etmektedir.

15)Yapılandırılmış Yatırım Araçları Riski: Yapılandırılmış yatırım araçlarına yatırım yapılması durumunda, beklenmedik ve olağandışı olayların yaşanmasıyla, vade süresince ya da vade sonunda yatırımın tamamen kaybedilme olasılığı bulunmaktadır. Bu araçların dayandığı varlıklara ilişkin stratejilerin getirisinin olumsuz olduğu dönemlerde yatırımcı, vade sonunda kazanç elde edemeyeceği gibi, yatırımının değeri başlangıç seviyesinin de altına düşebilir. Bu tür yatırımlarda karşı taraf riski de mevcut olup, yatırımcı ihraççı kurumun kredi riskine maruz kalır ve bu risk doğrultusunda bir getiri beklentisi taşır.

Ayrıca, ihraççının yapılandırılmış yatırım araçlarına dair yükümlülüklerini yerine getirememesi riski de yatırımcıların üstlendiği ödeme riskini ifade eder. Karşı taraf riskini minimize etmek adına ihraççı kurumun veya yatırım aracının yatırım yapılabilir kredi derecelendirme notuna sahip olması gerekmektedir. Beklenmedik korelasyon değişimleri ve olumsuz piyasa koşulları, likidite sorunlarına yol açarak yapılandırılmış yatırım araçları için ciddi riskler oluşturabilir. Özellikle piyasa yapıcısının olmadığı durumlarda bu araçların likidite riski oldukça yüksektir.

16) Açığa Satış Riski: Fon portföyü içerisinde açığa satış yapılan finansal enstrümanların piyasa likiditesinin daralması sebebiyle ödünç karşılığı ve/veya doğrudan açığa satış imkanlarının azalması durumunu ifade etmektedir.

17) Diğer Riskler: Fon'a yatırım yapan yatırımcılar piyasalarda yaşanan dalgalanmalar, piyasa koşulları ve mevzuat değişikliklerine uyum sebebiyle para kaybedebilirler. Fon'un portföyündeki varlıkların değeri olumlu ve/veya olumsuz yönde değişim gösterebilir. Yatırım yapılan tüm menkul kıymetler ve türev araç yatırımları sermaye kaybı riski taşır. Kaldıraçlı işlemler risklerin önemli ölçüde artmasına neden olabilir. Fon tarafından öngörülen çeşitli menkul kıymetlere ve diğer araçlara yatırım yapılması önemli ekonomik riskler içerir. Fon yatırım stratejisinin söz konusu yatırımı elinde bulundurmanın taşıdığı zarar riskine karşı koruma sağlaması beklense de bu stratejilerin bu riske karşı tam koruma sağlayacağı ya da Fonun hedeflenen kazanca ulaşılacağı konusunda hiçbir güvence söz konusu değildir.

2. Risk Ölçüm Esasları

Fonun yatırım stratejisi ile yatırım yapılan varlıkların yapısına ve risk düzeyine uygun bir risk yönetim sistemi oluşturulmuştur. Yatırım Fonlarına İlişkin Rehber” hükümleri çerçevesinde, MT Portföy Yönetimi A.Ş. Yönetim Kurulu Kararı ile belirlenmiş risk ölçüm esasları aşağıda yer almaktadır.

➤ **Piyasa Riski:** Fon portföyünün piyasa riski ölçümünde Riske Maruz Değer Yöntemi (RMD) kullanılmaktadır. “Riske Maruz Değer Yöntemi”, fon portföy değerinin normal piyasa koşulları altında ve belirli bir dönem dahilinde maruz kalabileceği en yüksek zararı belirli bir güven aralığında ifade eden değerdir.

Riske Maruz Değer (RMD) yönteminde Tarihsel Simülasyon yöntemi tercih edilerek, günlük olarak, tek taraflı %99 güven aralığında, tarihsel gözlem yöntemi, 20 iş günü elde tutma süresi ve en az 1 yıllık (250 iş günü) gözlem süresi kullanılarak hesaplanır.

➤ **Likidite Riski:** Fon portföyünde yer alan finansal varlıkların belirli bir dönemdeki ortalama hacimleri, piyasanın ortalama işlem hacmine oranlanarak her bir varlık bazında likidite katsayısı elde edilir. Fonun likidite katsayısı, fon portföyünde yer alan varlıkların likidite katsayıları ve ağırlıkları kullanılarak hesaplanır.

➤ **Karşı Taraf Riski:** Fona dahil edilmesi düşünülen, borsa dışı türev araç ve swap sözleşmelerinin karşı tarafın, denetime ve gözetime tabi finansal bir kurum (banka, aracı kurum vb.) olması ve Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliğinin 32. maddesinde belirtilen derecelendirme notuna sahip olması zorunludur. Karşı taraf riski, forward ya da swap gibi ürünler için bağlı bulundukları finansal endekse göre pozitif ya da negatif değer alabilir. Forward ve Swap ürünler için karşı taraf riskine esas olan rakam günlük olarak elde edilen zarar rakamlarının toplamıdır. Opsiyon işlemleri için karşı taraf riskine esas olan değer opsiyonun pozitif değeridir. Ürünler karşı taraf riski hesaplamasında alındıkları kuruma göre hesaplamaya dahil edilir. Her bir kurum ve ürün tipi ile hesaplama yapılarak bulunan değerler kurum bazında netleştirilerek pozisyon büyüklüğüne ulaşılır.

Kurum bazında netleştirildikten sonra ulaşılan pozitif pozisyon büyüklüğünün fon toplam değerine bölümü ile karşı taraf riski değerine ulaşılır ve ulaşılan karşı taraf riski negatif olamaz.

➤ **Operasyonel Risk:** Operasyonel risk, fonun operasyonel süreçlerindeki aksamalar sonucunda zarar oluşması olasılığını ifade eder. Şirket faaliyetleri içerisinde operasyonel risk unsuru yaratmış ve yaratması beklenen konular ile riskin gerçekleşmesi durumunda etkileri listelen şirket çalışanlarına duyurulur. Zarar olarak yansıtılan operasyonel risk oluşması halinde kayda alınır.

3. Kaldıraç Yaratan İşlemler

MT Portföy Para Piyasası Serbest (TL) Fon portföyüne kaldıraç yaratan işlemlerden; faiz, döviz, ortaklık payları ve ortaklık paylarına dayalı türev araç (vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri), saklı türev araçlar, forward, swap sözleşmeleri, varant, sertifika, ileri valörlü tahvil/bono/kira sertifikaları ve altın ve diğer kıymetli madenler ile bu kıymetli madenlere dayalı opsiyon, forward/futures finansal vadeli işlem sözleşmeleri, swap ve benzeri türev araçlarına ve diğer herhangi bir yöntemle kaldıraç yaratan benzeri işlemler dahil edilebilir.

Kaldıraç yaratan işlemlerden kaynaklanan riskin ölçümünde Rehber’de belirlenen esaslar çerçevesinde Mutlak RMD yöntemi kullanılacaktır.

Fonun mutlak riske maruz değeri fon toplam değerinin %25’sini aşamaz.

Kaldıraç yaratan işlemlere ilişkin olarak araç bazında ayrı ayrı hesaplanan pozisyonların mutlak değerlerinin toplanması (sum of notionals) suretiyle ulaşılan toplam pozisyonun fon toplam değerine oranına “kaldıraç” denir. Fonun kaldıraç limiti %100’dür.

Fon portföyüne alınan yapılandırılmış yatırım araçlarının saklı türev araç niteliği taşıyıp taşımadığı Kurucu tarafından değerlendirilerek, söz konusu değerlendirmeyi tevsik edici belgeler Kurucu nezdinde muhafaza edilir. Yapılandırılmış yatırım aracının saklı türev araç niteliğinde olması halinde, risk ölçümüne ilişkin olarak Rehber’de yer alan esaslar uygulanır.

YATIRIM FONLARININ DEĞERLEME ESASLARI

MT Portföy Yönetimi A.Ş. tarafından kurulmuş ve kurulacak olan yatırım fonlarında değerlendirme esaslarının, Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği tarafından yayımlanan “Kolektif Yatırım Kuruluşu Portföylerinde Yer Alan Varlıkların Değerleme Esaslarına İlişkin Yönerge” hükümlerine uygun olarak belirlenmesine, değerlendirme işlemlerinin anılan Yönerge çerçevesinde yürütülmesine Yönetim Kurulu tarafından karar verilmiştir.